

Öğrenme Çıktısı: SB.6.1.1. Dâhil olduğu grupların ve bu gruplardaki rollerinin zaman içerisinde değişebileceğine ilişkin çıkarım yapabilme

Kolay

Bireyler hayatları boyunca farklı gruplara katılırlar. Yaşları ilerledikçe veya durumları değiştikçe üstlendikleri roller de değişir.

Bir insanın bebeklikten yetişkinliğe kadar zaman içerisinde dâhil olduğu farklı gruplara ve bu gruplardaki rollerinin değişimine iki örnek yazınız.

Öğrenme Çıktısı: SB.6.1.1. Dâhil olduğu grupların ve bu gruplardaki rollerinin zaman içerisinde değişebileceğine ilişkin çıkarım yapabilme

Orta

Ahmet Bey, çocukluğunda mahallesindeki çocuk oyun grubunda "oyuncu" rolündeydi. Yıllar sonra üniversiteyi tamamlayıp kendi mahallesindeki okula Sosyal Bilgiler Öğretmeni olarak atandı. Şimdi okulunda "öğretmen" ve "zümre başkanı" rollerini yürütmekte, aynı zamanda Doğa Koruma Derneğinde "yönetim kurulu üyesi" olarak görev yapmaktadır.

Ahmet Bey'in hayatındaki değişimden hareketle, bireylerin dâhil oldukları grupların ve üstlendikleri rollerin zaman içerisindeki değişimini gerekçelendirerek açıklayınız.

Öğrenme Çıktısı: SB.6.1.1. Dâhil olduğu grupların ve bu gruptaki rollerinin zaman içerisinde değişebileceğine ilişkin çıkarım yapabilme

Zor

Zeynep Hanım, ilkokul yıllarında okuldaki Tiyatro Kulübünde "oyuncu" olarak görev alıyordu. Üniversitede Hukuk Fakültesini kazandığında Hukuk Kulübüne katıldı ve burada "öğrenci temsilcisi" oldu. Mezun olduktan sonra bir hukuk bürosunda "avukat" olarak çalışmaya başladı. Yıllar sonra bir çocuk dünyaya getiren Zeynep Hanım, aile grubunda "anne" rolünü üstlendi. Son olarak yaşadığı sitenin yönetim kuruluna seçilerek "site başkanı" oldu. Zeynep Hanım, zaman geçtikçe hem dâhil olduğu grupların çeşitlendiğini hem de bu grupta üstlendiği sorumlulukların niteliğinin değiştiğini fark etti.

a) Zeynep Hanım'ın yaşam kronolojisinden hareketle, katıldığı grupları ve bu gruptaki rollerinin zaman içinde nasıl değiştiğini açıklayınız.

b) Bireylerin zaman içinde değişen rollerinin, üstlendikleri sorumlulukların niteliğine ve toplumsal statülerine etkisini metindeki örneklerle çıkarım yaparak açıklayınız.

Öğrenme Çıktısı: SB.6.1.2. Kültürel bağlarımızın ve millî değerlerimizin toplumsal birliğe etkisini yorumlayabilme

Kolay

Bizi biz yapan kültürel bağlarımızdan ve millî değerlerimizden üç tanesini (bayramlar, dil, bayrak vb.) yazarak bunların insanlar arasındaki ilişkilere katkısını kısaca belirtiniz.

Öğrenme Çıktısı: SB.6.1.2. Kültürel bağlarımızın ve millî değerlerimizin toplumsal birliğe etkisini yorumlayabilme

Orta

Millî mücadele döneminde ve günümüzde yaşanan büyük doğal afetlerde Türk milleti; ortak tarihi, ay-yıldızlı bayrağı, vatan sevgisi ve geleneksel imece/yardımlaşma kültürü etrafında tek yürek olmuştur. Herkes elindeki imkânları seferber ederek felaketlerin yaralarını birlikte sarmıştır.

Metinde verilen örneklerden hareketle, kültürel bağların ve millî değerlerin zor zamanlarda toplumsal birliğe ve dayanışmaya etkisini yorumlayınız.

Öğrenme Çıktısı: SB.6.1.2. Kültürel bağlarımızın ve millî değerlerimizin toplumsal birliğe etkisini yorumlayabilme

Zor

Bir toplumun kuşaklar boyu yaşattığı dil, gelenek, görenek, el sanatları, mimari doku ve tarihi birikim o toplumun kültürel mirasını oluşturur. Yabancılaşmanın etkisiyle kendi kültürel değerlerine, Türkçe dil şuuruna ve millî sembollerine yabancılaşan toplumlarda zamanla ortak heyecanlar kaybolmakta, bireycilik artmakta ve toplumsal çözümler baş göstermektedir. Buna karşılık; Nevruz, Hıdırellez, Ramazan ve Kurban Bayramı gibi ortak kültürel öğelerini canlı tutan, bayrağına ve İstiklal Marşı'na sadakatle bağlanan toplumlarda ise nesiller arası kopukluk önlenmekte ve güçlü bir toplumsal hafıza inşa edilmektedir.

a) Metinde belirtilen kültürel ve millî değerlerin zayıflaması durumunda toplumda ne tür sosyal sorunların ve çözümlerin ortaya çıkabileceğini değerlendiriniz.

b) Kültürel mirasın ve millî değerlerin yaşatılmasının, toplum fertleri arasında "ortak aidiyet duygusu" ve "toplumsal birlik" oluşturmadaki rolünü metinden hareketle yorumlayınız

Öğrenme Çıktısı: SB.6.1.3. Toplumsal hayatta karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerilerini müzakere edebilme

Kolay

Yaşadığınız çevrede (okulda veya mahallede) karşılaşılan bir toplumsal sorunu (örneğin: çevre kirliliği veya gürültü) yazarak bu sorunun diyalog ve uzlaş yoluyla çözümü için bir öneri belirtiniz.

Öğrenme Çıktısı: SB.6.1.3. Toplumsal hayatta karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerilerini müzakere edebilme

Orta

Bir mahallede çocukların oyun oynayabileceği tek boş arsaya, araç sahipleri arabalarını park etmekte ve bazı mahalle sakinleri çöplerini atmaktadır. Bu durum çocuklar ile araç sahipleri arasında tartışmalara yol açmaktadır. Çocuklar oyun alanı isterken, araç sahipleri park yeri sıkıntısını dile getirmektedir.

Bu toplumsal sorunun hak, sorumluluk ve özgürlükler dengesi gözetilerek, tarafların bir araya geleceği bir müzakere süreciyle nasıl çözülebileceğini açıklayınız.

Öğrenme Çıktısı: SB.6.1.3. Toplumsal hayatta karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerilerini müzakere edebilme

Zor

Bir kentte okul önlerindeki kaldırımların esnaflar tarafından tezgâhlarla kapatılması ve araçlar tarafından işgal edilmesi nedeniyle engelli öğrenciler, bebek arabalı aileler ve yayalar ciddi güvenlik riski yaşamaktadır. Yayalar kaldırımı kullanamayıp yoldan yürümek zorunda kalmakta, esnaf ise dükkânlarının önünün açık kalması gerektiğini savunarak yapılan uyarılara tepki göstermektedir. Durum hem zabıta ile esnafı hem de mahalle halkı ile dükkân sahiplerini karşı karşıya getirmiştir. Sorunun tek taraflı cezalarla çözülemediği görülmüştür.

a) Toplumsal sorunların çözümünde tek taraflı kararların ve cezaların neden yetersiz kalabileceğini, karşılıklı konuşma ve birbirini anlamaya çalışmanın önemi açısından değerlendiriniz.

b) Belediye idaresi, esnaf temsilcileri, engelli dernekleri ve okul aile birliğinin katılacağı bir müzakere masasında her iki tarafın da haklarını gözetken sürdürülebilir ve adil bir çözüm modeli kurgulayınız.

Öğrenme Çıktısı: SB.6.2.1. Ülkemizin, kıtaların ve okyanusların konum özelliklerini algılayabilme

Kolay

Dünya üzerindeki kıtalardan üç tanesini kendisine komşu okyanuslardan bir tanesiyle birlikte yazınız.

Öğrenme Çıktısı: SB.6.2.1. Ülkemizin, kıtaların ve okyanusların konum özelliklerini algılayabilme

Orta

Türkiye; Asya ve Avrupa kıtalarını birbirine bağlayan stratejik bir konumda yer alır. Üç tarafı denizlerle çevrili olup Karadeniz ile Akdeniz'i birbirine bağlayan İstanbul ve Çanakkale boğazlarına sahiptir. Ayrıca Hint Okyanusu ile Atlas Okyanusu arasındaki deniz ticaret rotalarının ve zengin petrol/doğal gaz kaynaklarına sahip coğrafyaların merkezindedir.

Türkiye'nin kıtalararası konumu ile boğazlara sahip olmasının ülkemize sağladığı jeopolitik ve ekonomik avantajları açıklayınız.

Öğrenme Çıktısı: SB.6.2.1. Ülkemizin, kıtaların ve okyanusların konum özelliklerini algılayabilme

Zor

Küresel ticaretin %80'den fazlası deniz yoluyla gerçekleştirilmektedir. Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarının birbirine en çok yaklaştığı merkezi coğrafyada yer alan Türkiye; kuzeyinde Karadeniz, güneyinde Akdeniz ve batısında Ege Denizi ile çevrilidir. Çanakkale ve İstanbul Boğazları sayesinde Karadeniz'e kıyısı olan ülkelerin açık denizlere (Atlas Okyanusu ve Süveyş Kanalı üzerinden Hint Okyanusu'na) çıkış kapısı konumundadır. Aynı zamanda doğusundaki zengin Asya enerji kaynaklarını, batısındaki sanayileşmiş Avrupa pazarlarına taşıyan transit bir enerji ve ulaşım koridorudur.

a) Türkiye'nin konumlandığı kıtalar ve çevreleyen denizler/okyanuslar arasındaki bağlantının küresel deniz ticareti açısından önemini metinden hareketle çözümleyiniz.

b) Ülkemizin Asya ve Avrupa kıtaları arasında bir "kavşak noktası ve transit koridor" olmasının, küresel siyasetteki (jeopolitik) ve ekonomik alandaki rolünü değerlendiriniz.